

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนและเตรียมการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้ทันตามกำหนด ในกรอบความร่วมมือของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลักซึ่งประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community-APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC) อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, คำนำ) ซึ่งการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 4 ได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการอาเซียน และองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Ministers of Education Organization - SEAMEO) จัดทำแผนปฏิบัติการทางการศึกษา 5 ปี (พ.ศ. 2554 - 2558) ซึ่งแผนดังกล่าวจะให้ความสำคัญใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความตระหนักในเรื่องอาเซียน 2) การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ 3) การส่งเสริมการเคลื่อนย้ายและการสร้างรับการศึกษาแบบสากล 4) การสนับสนุนภาคส่วนต่างๆ ด้วยการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนดังกล่าวไปสู่ความสำเร็จ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนด นโยบายสู่การสร้างประชาคมอาเซียน ดังนี้ 1) การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนเพื่อสร้างความตระหนัก และเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชนเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 2) การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมการพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3) การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน 4) การเตรียมความพร้อมเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน โดยจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสิทธิภาพในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ 5) การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, หน้า ฐ-๗)

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตื่นตัวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อรองรับปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายคือ จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. จำนวน 68 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) โรงเรียนซิสเทอะสกูล (Sister school) จำนวน 30 โรง เป็นโรงเรียนที่ไม่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นโรงเรียนที่จะสานสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกต่างๆ จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคม

อาเซียนเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และภาษาอาเซียน 1 ภาษา 2) โรงเรียนบัฟเฟอร์สกูล (Buffer school) จำนวน 24 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อยู่ติดกับชายแดนประเทศสมาชิกและสอนภาษาอาเซียน 1 ภาษา (ประเทศที่มีชายแดนติดต่อกับโรงเรียน 4 ประเทศ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ราชอาณาจักรกัมพูชา และมาเลเซีย) 3) โรงเรียนเอเซียโฟกัสสกูล (ASEAN Focus school) จำนวน 14 โรงเรียนที่เน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการจัดทำหน่วยการเรียนรู้อาเซียนศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ เป็นศูนย์อาเซียนศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้มีโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ที่เป็นเครือข่ายมากกว่า 500 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนและจัดกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 1-2)

ในการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกประชาคมอาเซียน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดประตูสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งจะมีขึ้นในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ.2015) หน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมีความสำคัญยิ่งในการผลักดันและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับปริญญาเอก นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นจุดเชื่อมสำคัญระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการอุดมศึกษาและตลาดแรงงาน ว่าที่ ร.ต. สุวิษ ฝั่งตัน ผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่องตามโครงการพัฒนาประชาคมสู่อาเซียน (Spirit of ASEAN) ในกลุ่มของ โรงเรียนจิตตะเสนอสกุล กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น เป็นเรื่องที่ทำนายและเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนที่จะต้องเร่งพัฒนาให้เด็กทุกคนรู้จักการปรับตัวและรู้เท่าทันกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นปี พ.ศ. 2558 โดยขณะนี้โรงเรียนเน้นเรื่องการสอนภาษาอังกฤษเป็นหลัก เพื่อถือเป็นภาษากลางที่จะต้องใช้ในการสื่อสารกับชาติอาเซียน โดยมีกิจกรรมสำคัญ อาทิ การทดสอบภาษาอังกฤษครูทุกคนการพัฒนาครูในการใช้ภาษาอังกฤษ รวมทั้งในการเรียนการสอนจะต้องบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษและความรู้เกี่ยวกับอาเซียนลงไปในทุกกลุ่มสาระวิชา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศเกี่ยวกับการเป็นประชาคมอาเซียน พร้อมบริการหนังสือ สื่อต่างๆ และคอมพิวเตอร์ในการค้นหาข้อมูล นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรในโรงเรียนเครือข่ายและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียน ขณะเดียวกันก็มีการจัดบริการเสียงตามสายคอยให้บริการความรู้แก่นักเรียนในทุกเช้า (ราตรี สິงาม, 2555, หน้า 2)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ยังได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์ภูมิภาคสำหรับการเรียนแบบเปิด (SEAMOLEC) ดำเนินโครงการโรงเรียนคู่พัฒนาระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยและสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ วัฒนธรรม และค่านิยมระหว่างกัน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคัดเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการ จำนวน 23 โรงเรียน ในกรณีนี้มีโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 คือ โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ (พระนครศรีอยุธยา) และ โรงเรียนปากเกร็ด (นนทบุรี) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของอาเซียน ซึ่งเป็น การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสอดคล้องกับกรอบความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคเอเชียที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ แต่ก็ยังมีโรงเรียนอีกไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจในเรื่องดังกล่าว ในการเตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, หน้า 3)

ประกอบกับผลงานวิจัยของ นายสมพงษ์ จิตระดับ อาจารย์คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามโครงการพัฒนาบุคลากรและผลิตภาพบุคลากร เพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียน ที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 พบว่าข้าราชการครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจารย์มหาวิทยาลัย นักศึกษา ประมาณ 70 – 80 % มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนน้อยมาก หรือแทบไม่มีความรู้เลยและที่สำคัญไม่รู้ว่านโยบายที่ออกมาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนนั้น มีอะไรบ้าง ตอนนีการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เมื่อไปสอบถามผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ จะระบุว่าไม่มีงบประมาณสนับสนุนและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการก็ไม่มีกรอบและข้อความที่ชัดเจนว่าจะดำเนินการและเตรียมการอะไรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นตอนนี้ไปที่ไหนทุกคนก็คิดว่ามีความพร้อม แต่สิ่งที่พบคือจะเห็นห้องอาเซียนและตุ๊กตาสีบชาติ ธงชาติเหมือนกันทั้งหมดตั้งแสดงไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเพียงแค่เปลือกนอกเท่านั้น ผู้วิจัยยังกล่าวต่ออีกว่า ระบบการศึกษาไทยกับเรื่องอาเซียนยังเป็นไม้หลักปักขี้เลน ประชาคมอาเซียนมีความสำคัญแต่ไม่ได้ดำเนินการอะไรมากพอสมควรที่เห็นทำอยู่ก็จะมีโครงการส่งเสริมภาษาอังกฤษ ปิด-เปิดภาคเรียนของสถานศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น และหากเป็นเช่นนี้เมื่อมีการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ก็จะเริ่มเห็นผลกระทบมากยิ่งขึ้น (สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศกรมประชาสัมพันธ์, 2552, หน้า 5)

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงกำหนดเป้าประสงค์ของการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไว้ว่า “สถานศึกษามีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ซึ่งมีโครงการที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ คือ โครงการเพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล และโครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่ม และองค์คณะบุคคลสู่อาเซียนเพื่อเสริมสร้างวิสัยทัศน์และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายมุ่งสู่อาเซียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ และผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพในการบริหารจัดการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, 2555, หน้า 8)

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่ายังมีโรงเรียนอีกไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจในเรื่องการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ อีกทั้งปัญหาที่สำคัญ คือ หน่วยงานระดับนโยบาย หรือหน่วยงาน ต้นสังกัดมีการกำหนดนโยบาย และโครงการในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ กับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่พบปัญหาการปฏิบัติของหน่วยงานระดับปฏิบัติการซึ่ง ได้แก่สถานศึกษา หรือโรงเรียน ไม่สามารถนำแนวทางดังกล่าวมาปฏิบัติได้ อาจทำให้การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะหน่วยงานระดับปฏิบัติแต่ละแห่งมีบริบทที่แตกต่างกัน อันอาจจะทำให้ในแต่ละโรงเรียนอาจมีการดำเนินการที่แตกต่างกันได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากร และการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การรู้แนวทางดังกล่าวจะได้แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างชัดเจน อันจะส่งผลต่อโรงเรียนจะได้แนวทางไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยการวิเคราะห์ข้อมูล

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 29 โรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประกอบด้วย

2.1.1 ขั้นการสร้างแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีคุณสมบัติดังนี้ มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาวิชาการบริหารการศึกษามีประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษา หรือเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.1.2 ขั้นการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาก่อนหรือผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.1.3 ขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 145 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 232 คน สังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

2.2.1 ขั้นการสร้างแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 5 คน

2.2.2 ขั้นการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน

2.2.3 ขั้นการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 106 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 145 คน สังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

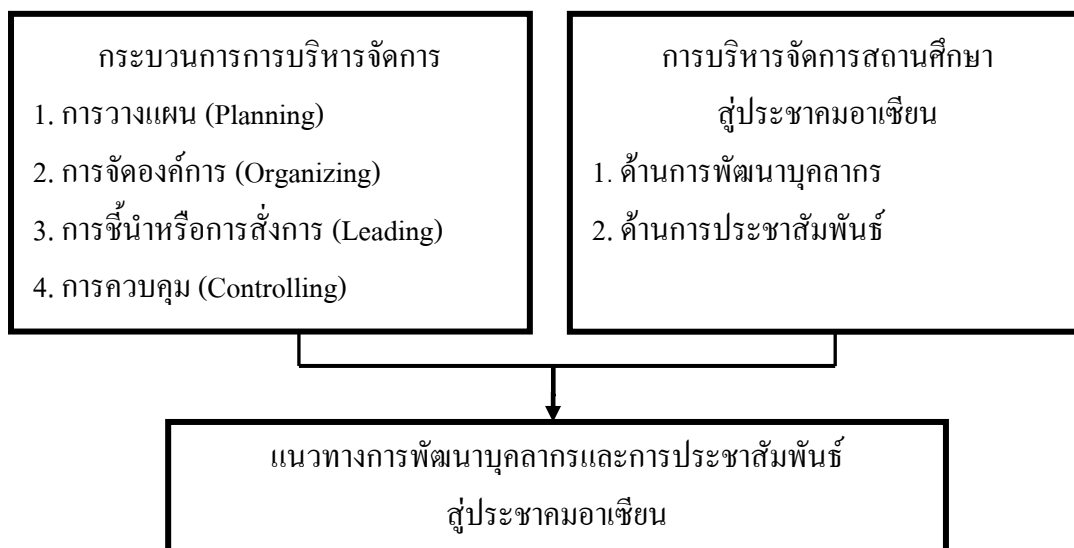
3.1 แนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน

3.2 ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน

3.3 ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน

4. กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ สากร สุขศรีวงศ์ (2550, หน้า 26-27) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน และได้ทำการสังเคราะห์รายละเอียดของแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของ สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล (2553, หน้า ง); ธิดารัตน์ โชคสุชาติ (2553, หน้า 110); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553-2554, เว็บไซต์); เอกกราช อมะวัลย์ (2554, หน้า 3); สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554, หน้า 19-20); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555, หน้า ฐ-ท); สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (2555, หน้า 8-15); กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2555, เว็บไซต์); กรุงเทพมหานคร (2555, เว็บไซต์); พวงเพชร ชุนละเอียด (2556, เว็บไซต์) ซึ่งได้นำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาบูรณาการโดยสามารถสรุปเป็นที่มาของกรอบความคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย แนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์ผู้ประชาคมอาเซียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์ผู้ประชาคมอาเซียน หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการ การพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์ผู้ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาผู้ประชาคมอาเซียนหมายถึง การดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการประชาสัมพันธ์ผู้ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้กระบวนการการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การชี้นำหรือการสั่งการ (Leading) 4) การควบคุม (Controlling)

การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่เพิ่มคุณภาพให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ด้านทักษะ ทักษะคิด และวิธีการปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าเดิม ส่งผลประโยชน์ต่อตนเองและภายในสถานศึกษาผู้ประชาคมอาเซียน มีกระบวนการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผนการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ของพัฒนาบุคลากร การกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากร การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

ในการพัฒนาบุคลากร การกำหนดระยะเวลาในการพัฒนาบุคลากร และการกำหนดงบประมาณในการดำเนินการในการพัฒนาบุคลากรสู่ประชาคมอาเซียน

2. การจัดองค์การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ และบุคคลในองค์กร โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันในเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดโครงสร้างการพัฒนาบุคลากร การมอบหมายและแบ่งอำนาจหน้าที่การพัฒนาบุคลากร และการกำหนดผู้รับผิดชอบการพัฒนาบุคลากร

3. การชี้แนะหรือการสั่งการพัฒนาบุคลากร หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มุ่งผลักดันให้ผู้ร่วมงานทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าหมายขององค์กรซึ่งประกอบไปด้วยการกำหนดงานที่จะสั่งให้ปฏิบัติ จะต้องคำนึงถึงประเภทของงานและปริมาณงานที่จะสั่งให้เหมาะสมกับคนที่รับคำสั่ง การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาการให้การสนับสนุน แนะนำช่วยเหลือ การจูงใจหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา และการตรวจสอบความก้าวหน้าเป็นการควบคุมให้การปฏิบัติงานต่อเนื่องกันไป

4. การควบคุมการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การกำหนดรายละเอียด รูปแบบ ระยะเวลา และสร้างเครื่องมือในการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร การวัดผลการดำเนินการพัฒนาบุคลากร การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์การพัฒนาบุคลากร การจัดให้มีการรายงานผล การประเมินตามขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร การประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการพัฒนาบุคลากร การจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากร และการนำผลการประเมิน ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานการพัฒนาบุคลากร

การประชาสัมพันธ์หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างสถานศึกษากับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาดำเนินการอย่างมีแบบแผนและต่อเนื่องในสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน มีกระบวนการบริหารจัดการ 4 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผนการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การกำหนดวิธีการปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ และเพื่อให้การดำเนินงานนั้น ๆ มีความสอดคล้องต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยการวางแผนการประชาสัมพันธ์จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายการประชาสัมพันธ์ กำหนดสาระสำคัญของข่าวสารในการประชาสัมพันธ์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ กำหนดกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ กำหนดงบประมาณ

ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ และผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อดำเนินการตามแผนการประชาสัมพันธ์ในสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

2. การจัดองค์การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของการประชาสัมพันธ์ โดยจัดกลุ่มงานและบุคคลในองค์กรเข้าด้วยกันตามจุดประสงค์หรือตามหน้าที่ การมอบหมายและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ และการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้ในสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

3. การชี้แนะหรือการสั่งการประชาสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มุ่งผลักดันให้ผู้ร่วมงานทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าหมายในสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย การมอบหมายการปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารภายในองค์กร การให้การสนับสนุน แนะนำช่วยเหลือ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชา การดำเนินงานสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลายการประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนในเชิงบวกให้ ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ได้รับรู้ จัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนระดับสถานศึกษาและจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน

4. การควบคุมการประชาสัมพันธ์ หมายถึง การกำหนดรายละเอียด รูปแบบ ระยะเวลา และสร้างเครื่องมือในการประเมินการประชาสัมพันธ์การวัดผลการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์ การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ การประชาสัมพันธ์ การจัดให้มีการรายงานผลการประเมินการประชาสัมพันธ์ตามขั้นตอน การประมวลผล สรุปปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ การจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ และการนำผลการประเมิน การประชาสัมพันธ์ไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนหมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนมีความเหมาะสมกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพิจารณาจากค่าคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นมาตรฐานการประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับ

แนวทางการพัฒนาบุคลากรและการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียนมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพิจารณาจากค่าคะแนนที่ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) หมายถึง การรวมตัวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการที่จะเป็นชุมชนหนึ่งเดียวเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ความร่วมมือดังกล่าวมีพัฒนาการเป็นลำดับอย่างช้าๆ ทั้งในเชิงกลไกการบริหารจัดการและในเชิงสาระความร่วมมือโดยในเชิงกลไกการบริหารจัดการนั้นมีความพยายามในการผลักดันให้ความร่วมมือด้านการศึกษาของอาเซียนมีลักษณะทางการและมีผลในเชิงนโยบายและในเชิงปฏิบัติมากขึ้นการกินคืออยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษา หรือเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ครูผู้สอนที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ

การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถนำแนวทางไปการกำหนดนโยบาย กิจกรรม โครงการต่าง ๆ ด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางไปการกำหนดนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการประชาสัมพันธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ